

Een familie zoekt in de ravage die de windhoos op de camping Duinoord achterliet naar nog bruikbare spullen.

Foto Simon van der Groot

Windhozen komen vooral in augustus voor 10/10

Van onze weerkundig medewerker
KEES FLOOR

DE BILT — Een windhoos op Ameland in de maand augustus is niets uitzonderlijks. Windhozen zijn in Nederland weliswaar tamelijk zeldzaam, maar uit het beperkte aantal waarnemingen dat beschikbaar is, blijkt een duidelijke voorkeur voor deze maand. Ook juli en september zijn nog maanden met relatief veel windhozen; daarbuiten is het verschijnsel uiterst zeldzaam.

Het gaat steeds om onbeduidende aantallen: kleine windhozen doen zich in Nederland twee of driemaal per jaar voor; zware hozen treden eenmaal per tien tot twintig jaar op. Het merendeel van de hozen wordt gezien langs de kust en dan vooral in het Waddengebied. Mogelijk speelt hierbij mee dat het zicht op de buien er beter is, maar daarnaast zijn de omstandigheden boven water vaak gunstiger dan boven land. Zware hozen treden vooral op in het

binnenland, zoals op 17 juli 1987 bij Oldebroek en op 25 juni 1967 in Chaam en Tricht. Beide hozen waren krachtiger dan die van gisteren op Ameland en ook sterker dan de hoos die Ameland op 11 augustus 1972 trof. Andere meldingen van hozen op Ameland dateren van 22 juli 1979, 4 augustus 1967 en 17 augustus 1964.

Windhozen zijn gekoppeld aan zware buien. Boven land ontstaan dergelijke buien vooral in de zomer later op de dag, als het temperatuurverschil tussen het door de zon opgewarmde landoppervlak en de lucht op enkele kilometers hoogte flink kan oplopen. Als bovendien de wind met het toenemen van de hoogte sterk van richting verandert en in kracht toeneemt, zijn de omstandigheden geëigend voor de vorming van zware buien en worden ook windhozen mogelijk. Boven zee kan de wind zich op een vergelijkbare manier gedragen. Als er dan net als maandag koude, uit de poolstreken afkomstige lucht over het

relatief warme water van de Noordzee en de Waddenzee toestroomt, moet men eveneens verdacht zijn op hoosverschijnselen.

Dergelijke windhozen zullen nooit ver het land optrekken, omdat de omstandigheden er minder gunstig zijn dan in het gebied waar ze zich vormden. Het optreden van hozen boven zee is minder aan de middag gebonden dan dat van de hozen op het land. De windhoos van gisteren is vermoedelijk boven water ontstaan. Het zeewater is nu ongeveer 20 graden, een in vergelijking met voorgaande jaren vrij hoge temperatuur.

Een windhoos is een wervelwind, die de vorm heeft van een slurf of een omgekeerde kegel. De hoos ontstaat door de aanzuigende werking van een actieve buienwolk als de onderste lagen van de atmosfeer erg onstabiel van opbouw zijn. De slurf, hoogstens enkele honderden meters breed, is zichtbaar door waterdruppeltjes of door stof dat van de

grond is opgewaaid. Hij verplaatst zich met de bui mee. De wind is het krachtigst op ongeveer 50 meter uit het midden van de slurf, maar is daar natuurlijk moeilijk te meten.

Toevallig trok er in Nederland eenmaal een hoos langs een windmeter; dat gebeurde op Vlieland op 5 november 1948. Er werd toen een windsnelheid geregistreerd van 200 km per uur. Schade treedt alleen op als de slurf de grond raakt of dicht nadert.

De hoge windsnelheden vormen niet de enige oorzaak van de schade die wordt aangericht. In de hoos vinden stijgende luchtbewegingen plaats. Voorwerpen die met deze luchtstroom omhoog getild worden kunnen bij het vallen schade veroorzaken of beschadigd raken. Verder is de luchtdruk in een windhoos lager dan daarbuiten. Zwakke muren of daken kunnen zo tijdens het passeren van een hoos naar buiten worden geduwd, waarna de restanten een prooi vormen voor de wind.